

Pohjois-Savon liitto

Maakuntakaavoituskatsaus 2026

Sisällys

0. Esipuhe

1. Voimassa olevat maakuntakaavat
2. Ajankohtaiset maakuntakaavat
3. Ajankohtaista liikennejärjestelmästä – Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitys
 - 3.1 Ajankohtaista liikennejärjestelmästä - MAL-hankkeet
4. Maakuntakaavan oikeusvaikutukset
5. Maakuntakaavan joustaminen
6. Maankäytön suunnittelun vuosikatsaus
 - 6.1 Yleiskaavoitus
 - 6.2 Vihreä energia
7. Yhteystietomme

0. Esipuhe

Maakunnan liitto tiedottaa alueensa kunnille vireillä olevista suunnitelmistaan ja muista kuntien alueiden käytön suunnitteluun, rakennettuun ympäristöön ja rakentamisen ohjaukseen vaikuttavista toimenpiteistä (MRA 15§). Lisäksi liitto seuraa maakunnan suunnittelun edellyttämää alueidenkäytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilaa ja kehitystä alueellaan (MRA 2 §). Liitto tiedottaa asioista vuosittain maakuntakaavoituskatsauksessa.

Maankäytön suunnittelujärjestelmään kuuluvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava. Maakuntakaavan tehtävänä on sovittaa yhteen valtakunnan tason ja maakunnan omat tarpeet sekä useampaa kuntaa yhteisesti koskevia seudullisia maankäytön asioita ja tuoda ne poliittiseen päätöksentekoon.

Alueidenkäytön suunnittelua koskeva lainsäädäntö on yhä muuttumassa. Maankäyttö- ja rakennuslain alueidenkäyttöä koskeva osa on nimeltään alueidenkäyttölaki. Sen sisältöä ollaan muuttamassa hallitusohjelman mukaisesti. Valmistelusta vastaa ympäristöministeriö. Lakimuutos tulee voimaan viimeistään ensi vuoden alussa.

0. Esipuhe

Vuoden 2026 aikana Pohjois-Savon liiton alueidenkäytön päävastuualueella viimeistellään vaihemaakuntakaavaa (Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaihe) ja päivitetään Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelmaa 2040.

Lisäksi työn alla on kiertotalouden Green Deal sitoumuksen valmistelu. Työ on käynnistynyt vuoden alussa 2026.

Seuraamme tiiviisti myös Pohjois-Savon LUMO:n eli Luonnon monimuotoisuusohjelman valmistelua. Monimuotoisuuskeskittymien hahmottuminen liittyy osittain alueidenkäytön suunnitteluun, jossa olemme maakuntakaavassa tunnistaneet luonnon ydinalueina monimuotoisuuskeskittymiä vastaavia kokonaisuuksia. LUMO-ohjelman valmistelusta vastaa LIFE-hankkeessa Itä-Suomen elinvoimakeskus.

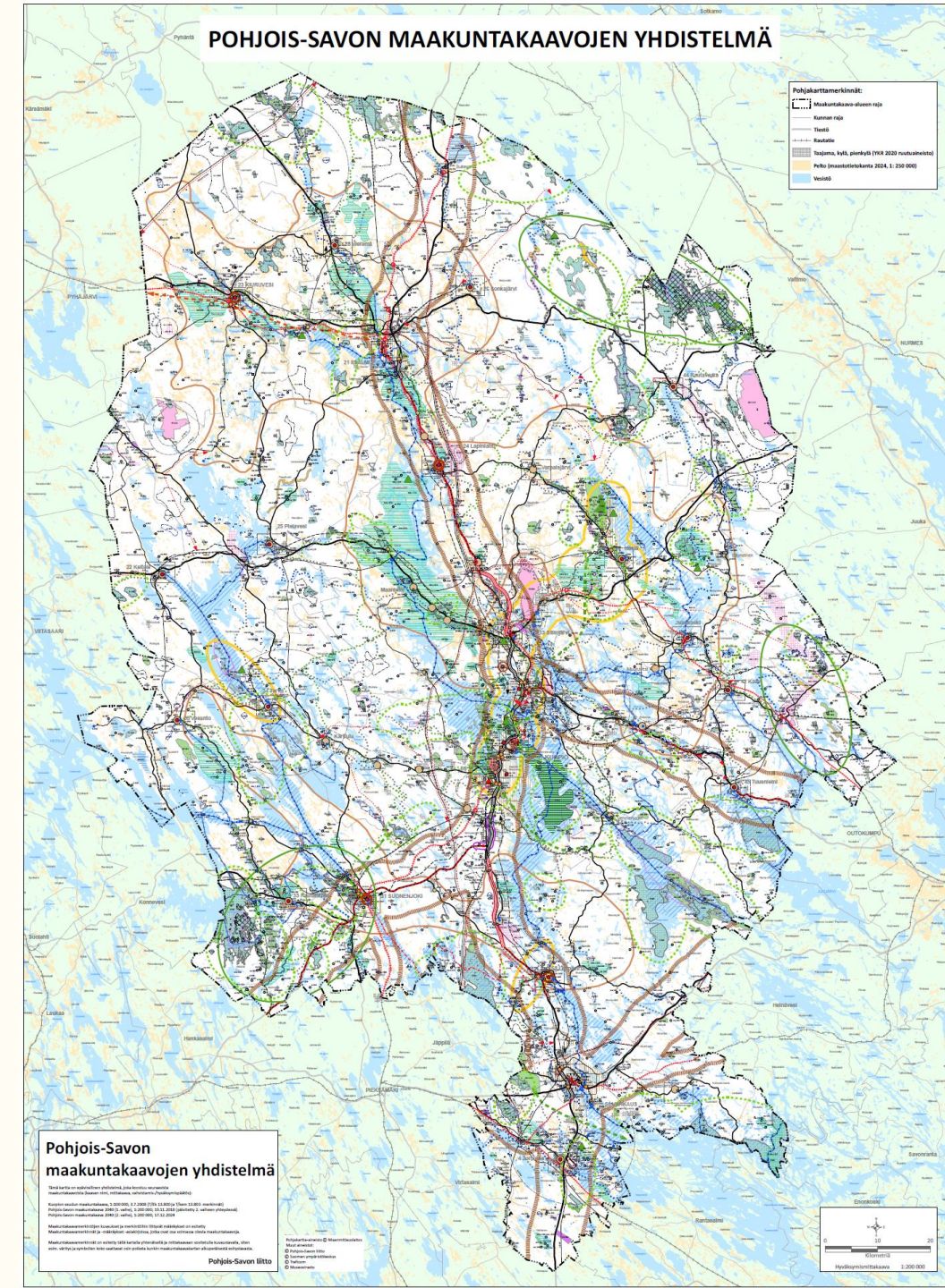

1. Voimassa olevat maakuntakaavat

Pohjois-Savossa on voimassa kahdessa osassa laadittu kokonaismaakuntakaava, joka muodostuu lainvoimaisesta Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. vaiheesta (2019) sekä voimassa olevasta Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaiheesta (2025).

Lisäksi Yaran kaivosalueita koskevia merkintöjä on voimassa Kuopion seudun maakuntakaavasta (2008).

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 on koottu Pohjois-Savon liiton verkkosivulle [yhdistelmäkaavaksi](#). Voimassa oleva kaava-aineisto löytyy myös zoomattavalla karttapohjalla – maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioiden - [paikkatietoikkunasta](#).

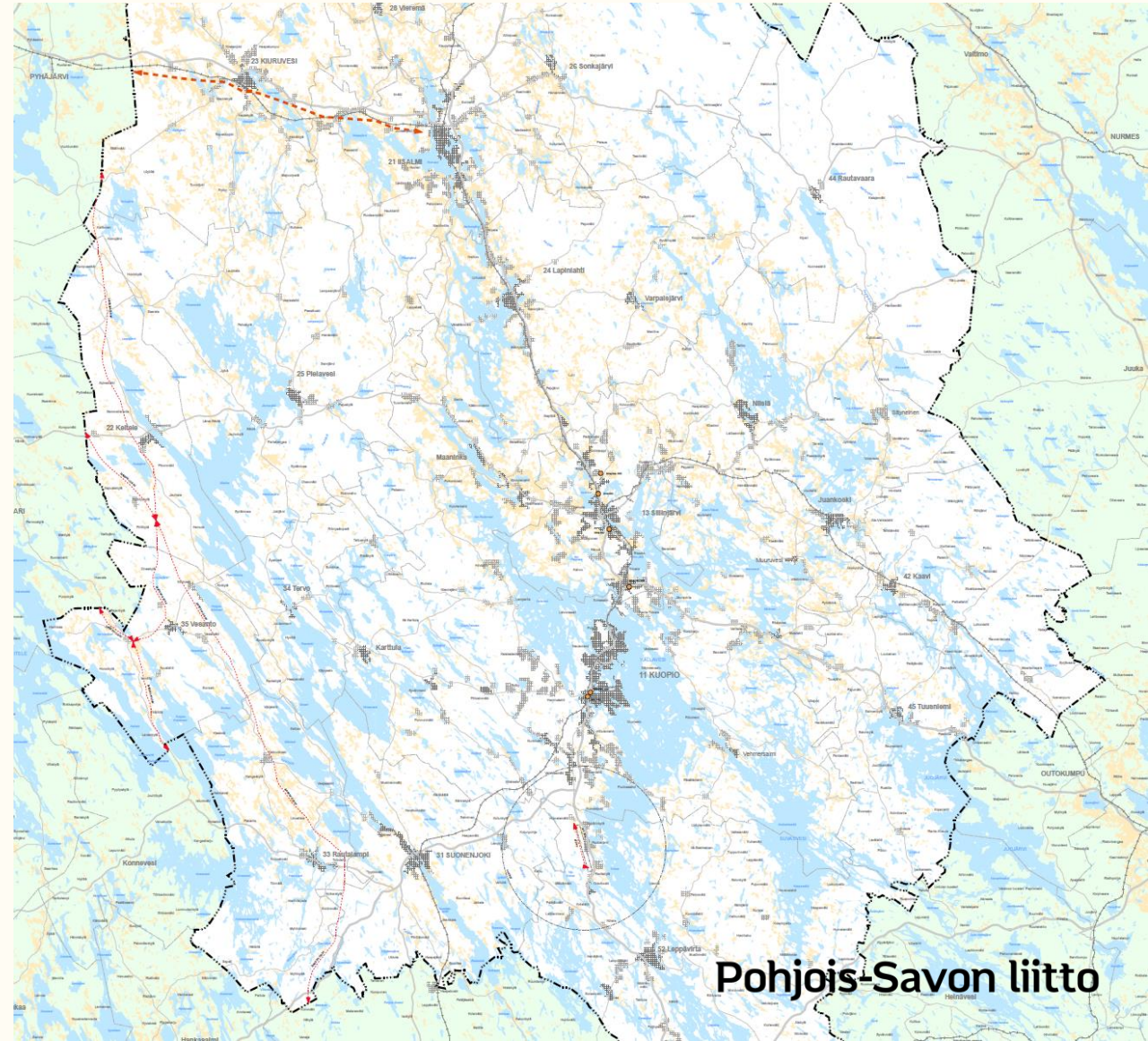

2. Ajankohtaiset maakuntakaavat

Pohjois-Savon kokonaismaakuntakaavan jälkimmäinen osa eli maakuntakaavan 2040, 2. vaihe, hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 17.12.2024 ja maakuntahallitus määräsi sen tulemaan voimaan 26.2.2025 valituksista huolimatta. Maakuntakaavan tuulivoimaratkaisusta on tehty kolme valitusta Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden ratkaisun valmistumisesta ei ole tietoa.

Vireillä on vaihemaakuntakaava eli Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 3. vaihe. Se käsittelee aurinkovoimaa, vetytaloutta, seudullisesti merkittävää kauppaa Kuopion seudulla, Fingridin Harjulinjan kantaverkkoa sekä Leppävirran Paukarlahteen suunniteltavan ilmavoimien maantietukikohdan suojavaöhykkeitä. Ote kaavakartasta oikealla.

Kolmannen vaiheen maakuntakaavan luonnos oli nähtävillä 4.6.-5.7.2025. Luonnoksessa tutkittiin myös täydentävää tuulivoimapotentiaalia, mutta se jätettiin pois kaavaehdotuksesta kokonaisharkinnan perusteella. Viranomaiskuuleminen järjestettiin 10.10.-14.11.2025. Toinen viranomaisneuvottelu pidettiin 3.12.2025.

2. Ajankohtaiset maakuntakaavat

Poimintoja 3. vaiheen selvityksistä:

- Pohjois-Savon aurinkovoimapotentiaali, FCG Oy 2023 ([pdf](#)),
- Pohjois-Savon maakuntakaavan kaupallinen selvitys (FCG Oy 2024): Nykytila, kehitysnäkymät ja päivitystarpeet ([pdf](#)) sekä Kehittämismallit ja vaikutusten arviointi ([pdf](#))
- Pohjois-Savon vetälaakseliselvitys (Lappeenranta-Lahden teknillinen yliopisto LUT, 2024) ([pdf](#))
- Vety selvitys Pohjois-Savon ja Pieksämäen alueille, (Wega Group, 2024) ([pdf](#))
- Kaupan ilmastovaikutusten arviointi, FCG 2025 ([pdf](#))

3. Ajankohtaista liikennejärjestelmästä

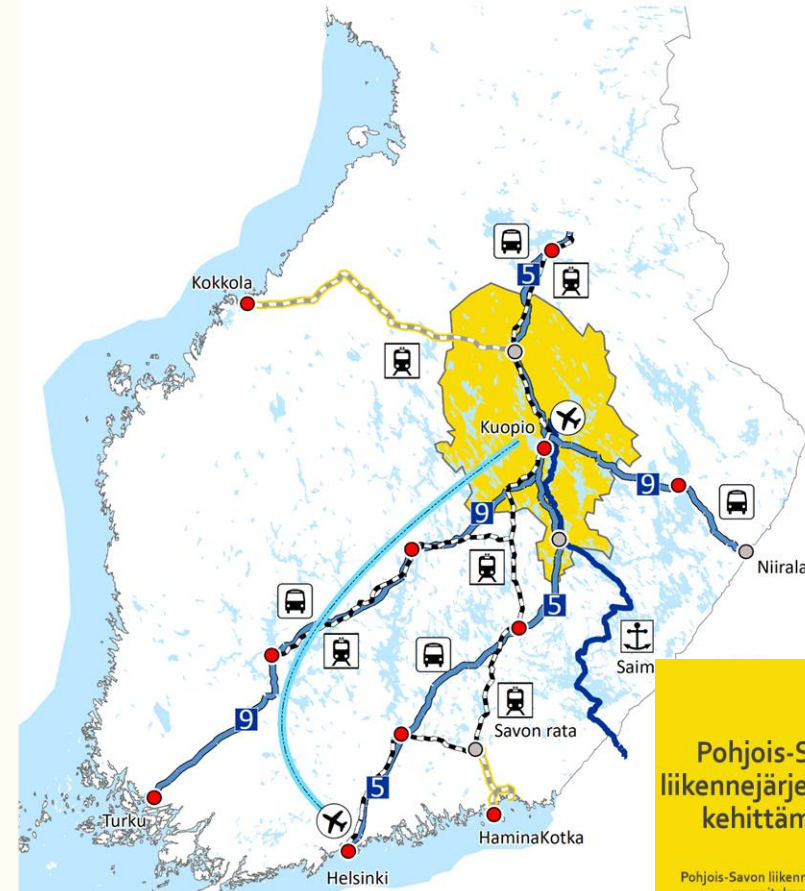
- Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitys

Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 päivitetään vuoden 2026 aikana. Nykyinen suunnitelma on hyväksytty vuonna 2021. Viidessä vuodessa toimintaympäristössä on tapahtunut suuria muutoksia.

Lähtötietoina päivityksessä käytetään tuoreita Pohjois-Savon maakuntakaavan ja Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman aineistoja. Niitä täydennetään kyselyllä, joka on avoinna liiton verkkosivuilla 15.2.–20.3.2026. Kevään 2026 aikana eduskunnan on määrä hyväksyä valtakunnallinen Liikenne 12 -suunnitelma vuosille 2026–2037.

Tavoiteaikataulun mukaan maakuntahallitus päättää päivityksestä maakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta loppuvuodesta 2026.

Pohjois-Savon pääväyläasetuksen mukaiset väylät, tärkeimmät satamat ja lentoasema

[Linkki](#)

Pohjois-Savon
liikennejärjestelmän
kehittäminen

Pohjois-Savon liikennejärjestelmä-
suunnitelma 2040

Pohjois-Savon maakuntahallitus
Hyväksytty 22.2.2021

Pohjois-Savon liitto
Regional Council of Pohjois-Savo

3.1 Ajankohtaista liikennejärjestelmästä

- MAL-hankkeet

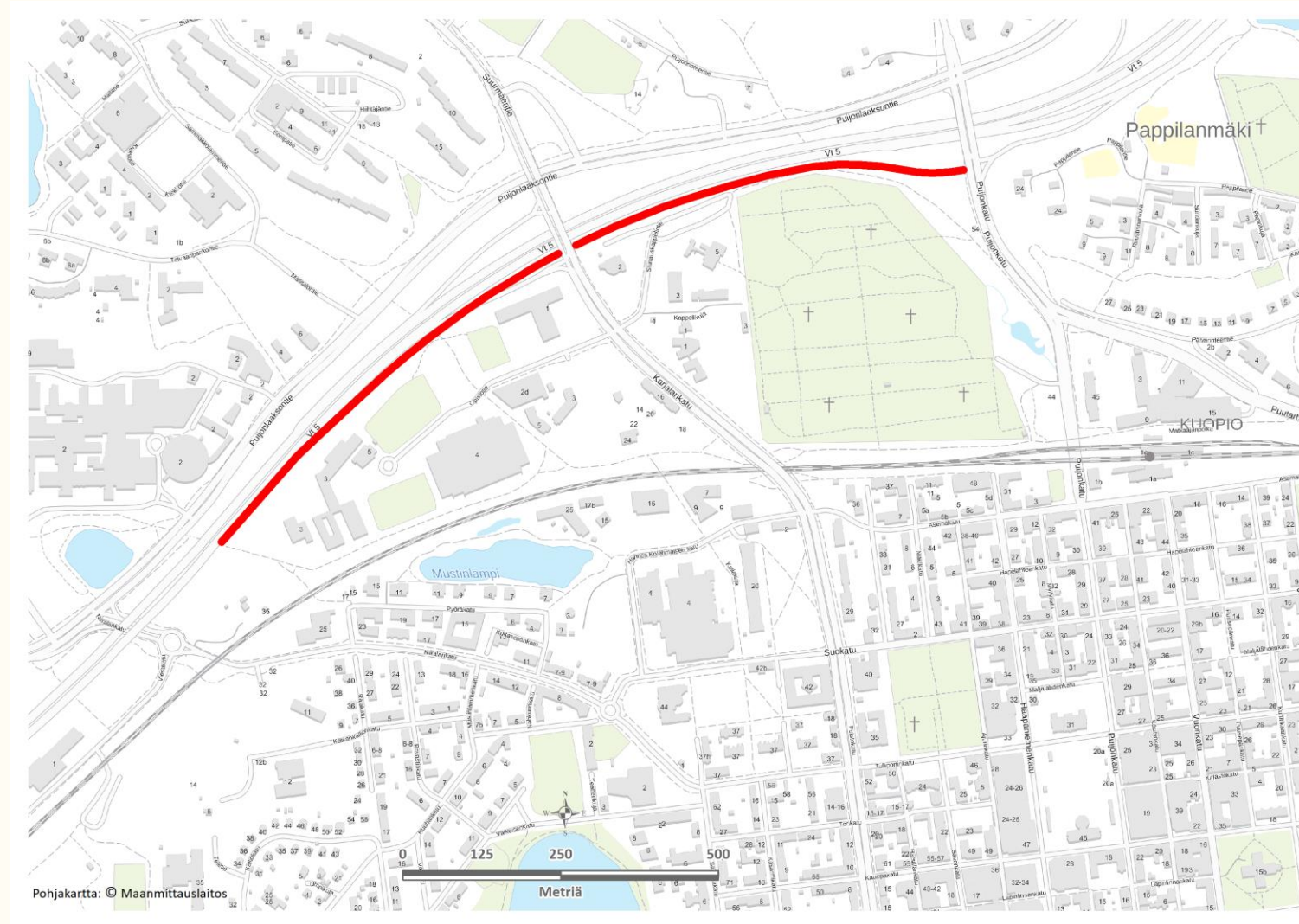
(= Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus 2024–2035 valtion ja Kuopion kaupunkiseudun kanssa)

Vt5 Puijonkadun ramppi, Kuopio

Valtatielle 5 suunnitellaan uusi ramppi-yhteys etelän suunnasta Puijonkadulle. Tavoitteena on parantaa Kuopion keskustan ja Matkakeskuksen saavutettavuutta sekä tasata ruuhkahuippuja Karjalankadun ja Kellolahdentien rampeilla.

Tiesuunnitelmassa uuden rampin ja Puijonkadun liittymään suunnitellaan liikennevalot. Rampin ali tehdään kaksi uutta, erillistä alikulkukäytävää nykyisten Puijonlaakson ja Puijonrinteen alikulkukäytävien jatkoksi.

Hanke on Kuopion seudun MAL-sopimuksen suurin hanke tällä sopimuskaudella. Rahoituksesta 50% tulee valtiolta.

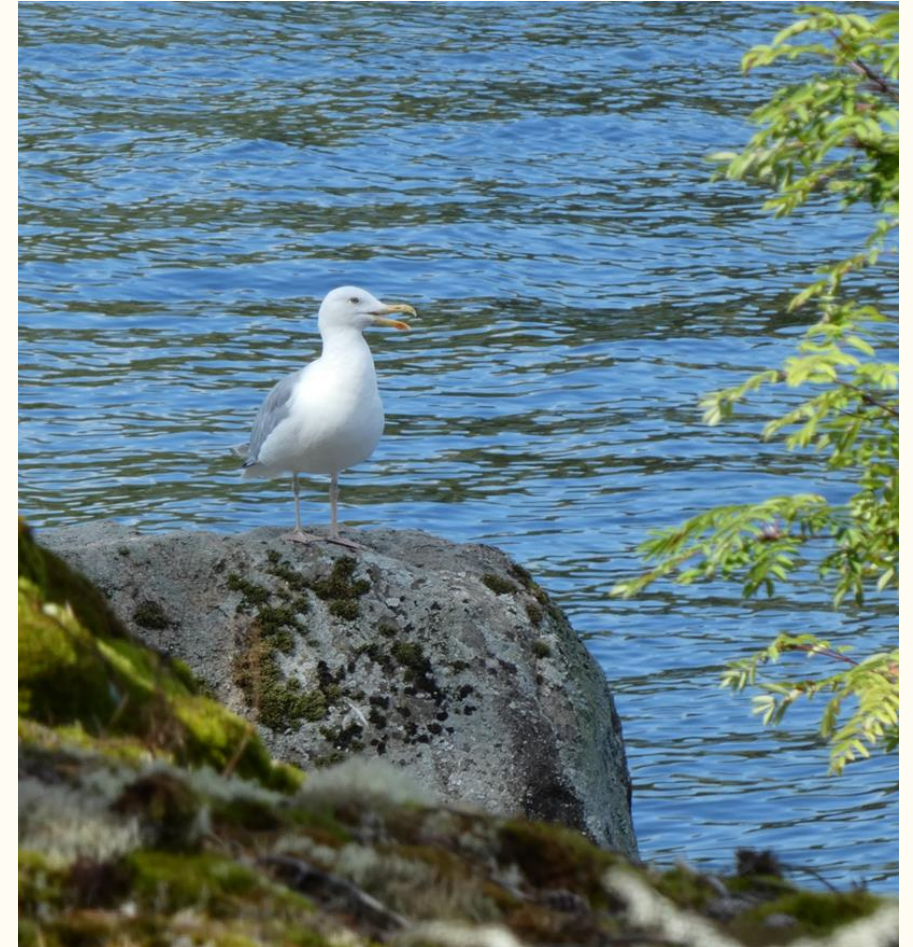
4. Maakuntakaavan oikeusvaikutukset

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan (AKL 32 §)

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

5. Maakuntakaavan joustaminen

Maakuntakaavalla pyritään entistä enemmän tukemaan maakunnan kehittämisedellytyksiä, mikä edellyttää maakuntakaavalta riittävää joustavuutta. Joustaminen voi koskea sekä aluevarauksia että kaavamääräyksiä. Maakuntakaava joustaa kolmitasoisesti:

I) Maakuntakaavan täsmentyminen

Kaavajärjestelmän peruseriaatteena on, että yleispiirteisempää maankäyttösuunnitelmaa täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnitelman yhteydessä.

II) Hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavaan

Maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten ja merkintöjen sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa tai aluevarauksesta voidaan myös luopua edellyttäen, että maakuntakaavan tavoite ei muutu.

Poikettaessa maakuntakaavassa osoitetusta maankäytöstä on maakuntakaavan tavoite turvattava samassa kaavassa, jossa poikkeaminen tehdään. Maakuntakaavasta poikkeamista tulee perustella.

III) Maakuntakaavan muuttamista edellyttävä ratkaisu

Maakuntakaavan kanssa ristiriidassa olevaa kaavaratkaisua ei voida toteuttaa ilman, että sitä ennen maakuntakaava muutetaan. Mitä merkittävämmästä kaava-asiasta on kyse, sitä varmemmin ristiriita nousee joustamisen esteeksi.

Kaavaratkaisun voidaan katsoa olevan ristiriidassa maakuntakaavan kanssa, mikäli kyseessä ei ole edellisessä kohdassa tarkoitettu perusteltu hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta.

6. Maankäytön suunnittelun vuosikatsaus

Maakuntakaavoituksen toteutumisen seuraaminen kuntakaavoista annettavien lausuntojen kautta on ydintehtäväämme. Vuoden 2025 aikana liiton aluesuunnittelun vastuualueelle saapui 179 lausuntopyyntöä. Edellisvuoteen verrattuna lausuntopyyntöjen määrä oli pienempi (2024, 191 kpl) .

Pohjois-Savossa on ollut vireillä ja aktiivisessa työvaiheessa **yleiskaavoja** tai niiden muutoksia lähes kaikissa kunnissa. Vajaa viidesosa yleiskaavatöistä on pieni-alaisia rantayleiskaavojen muutoksia. Siilinjärvellä on osallistumis- ja arviointisuunnitelma-vaiheessa Yaran kaivos- ja tehdasalueen yleiskaava ja lisalmessa koko kunnan strateginen yleiskaava on saanut lainvoiman kaava-alueen siltä osalta, johon valitusten ei katsota kohdistuvan. Kuntien kaavoitusaktiivisuus on säilynyt korkeana.

Osaan kuntakaavoja koskevista lausuntopyynnöistä olemme antaneet palautteen lausuntopalaverissa.

Toimintasuunnitelman mukaisesti seuraamme lausuntoja laadullisin mittarein. Ohjaavaa palautetta annoimme vuonna 2025 noin 15 lausunnossa, jotka koskivat mm. Junnunmäen tuuli- ja aurinkovoiman osayleiskaavan luonnosta, Pielaveden Vornankorven tuulivoiman valmisteluvaihetta, sekä Hepomäen tehdasalueen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa.

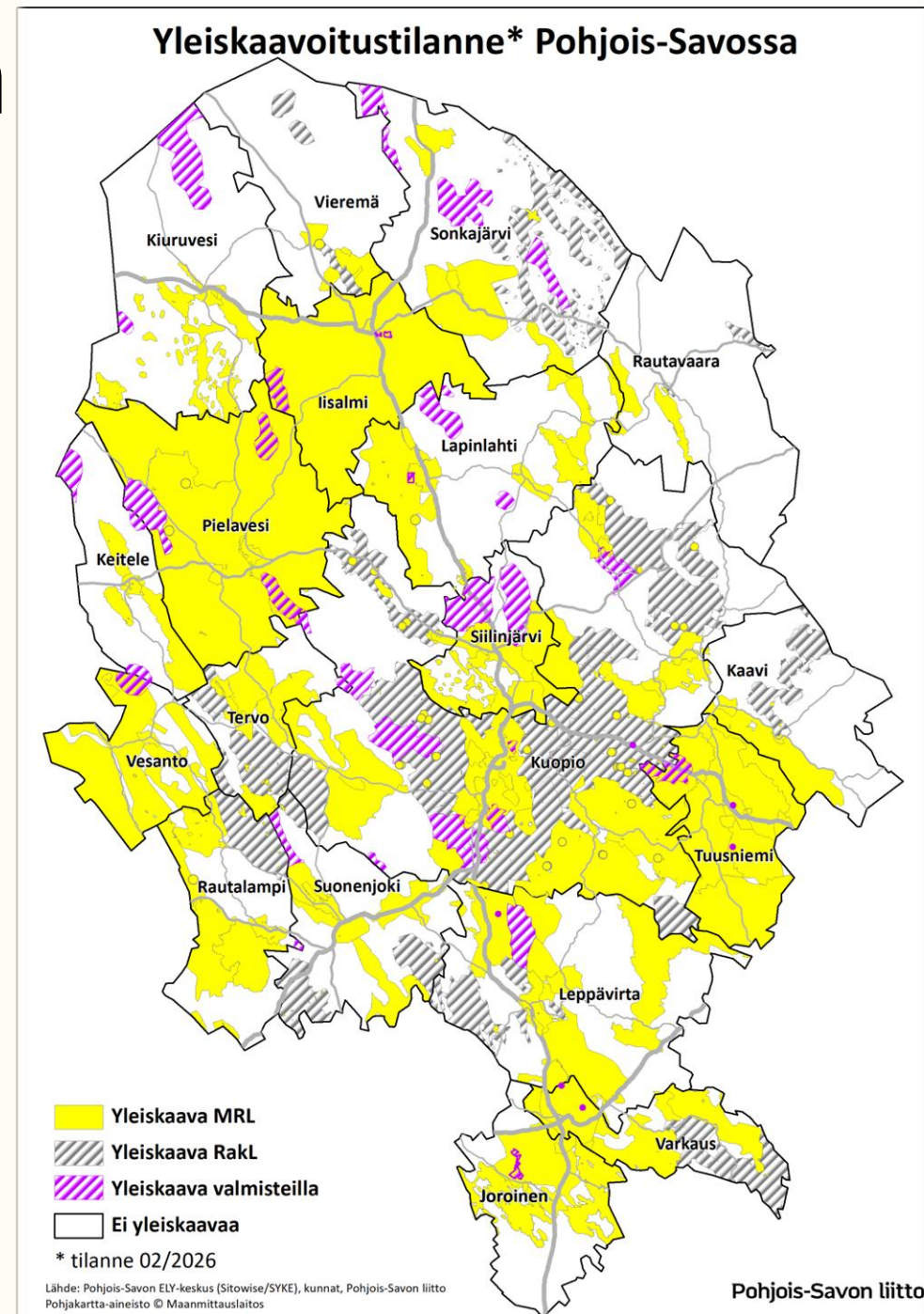
Ohjaavaa palautetta lausuimme myös ympäristöministeriölle luonnoksesta hallitukselle ja esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi sekä Pohjois-Savon ELY-keskukselle ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Fingrid Oyj:n Harjulinjan voimajohtohankkeesta.

Liikennejärjestelmään liittyvää ohjaavaa palautetta annoimme mm. hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevaan lainsäädäntöön,

6.1. Maankäytön suunnittelun vuosikatsaus - yleiskaavoitus

Pohjois-Savossa on vuoden 2025 aikana ollut vireillä ja aktiivisessa työvaiheessa noin 41 **yleiskaavaa** (edellisvuonna 52 kpl), joista 22 koskee tuulivoimaa käsittäen kolme hybridikaavaa, jossa aurinkovoima on mukana. Kaksi yleiskaavaa on valmisteilla pelkästään aurinkovoiman rakentamista varten. Yleiskaavojen suhteellisen suurta lukumäärää selittää tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden käsittely useassa kunnassa.

Yleiskaavatilanteen valtakunnallista seuranta varten kunnat toimittavat valmiiden yleiskaavojen rajaukset Suomen ympäristökeskukselle (SYKE).

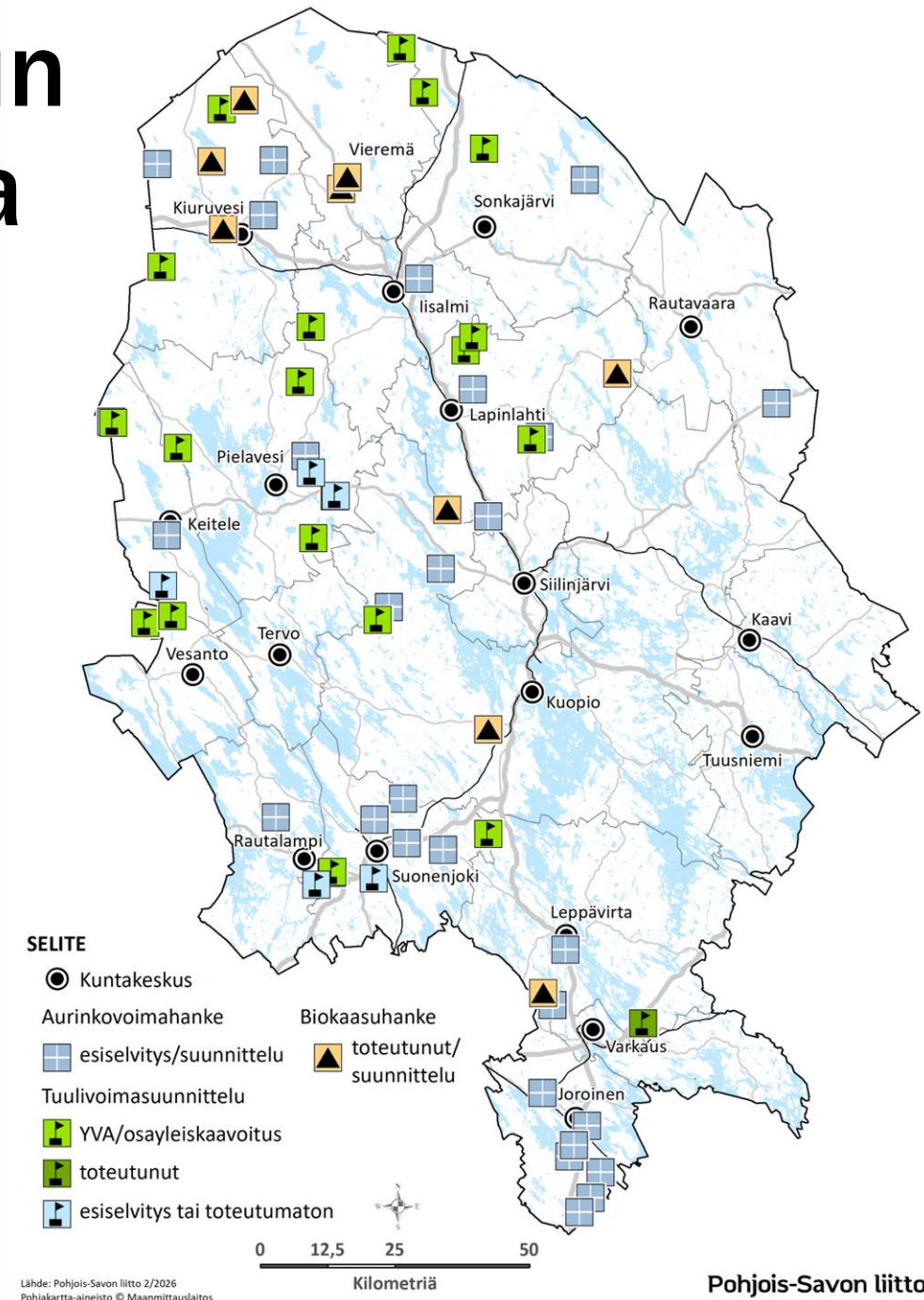
6.2. Maankäytön suunnittelun vuosikatsaus - vihreä energia

Pohjois-Savon ilmastopäästöt ovat vähentyneet vuoteen 2007 verrattuna 45 % ja asukaskohtaiset ilmastopäästöt 41 %. Uusiutuvan energian osuus energiankulutuksesta on kasvanut voimakkaasti viimeisen vuosikymmenen aikana. Vuonna 2024 uusiutuvan energian osuus oli 57 % primäärienergiankulutuksesta (Itä-Suomen energiatilasto).

Pohjois-Savon alueella on vireillä lukuisia määriä uusiutuvan energian hankkeita - biokaasun, aurinkovoiman ja tuulivoiman - lisäämiseksi. Hankkeiden määrä kasvaa ja tilannekuva on jatkuvassa muutoksessa.

Julkisia tuulivoimahankkeita on vireillä (01/2026) noin 23. Niiden tuotantopotentiaali olisi jopa 2500 MW. Aurinkovoimahankkeita on vireillä noin 25 kpl ja niiden tuotantopotentiaali olisi toteutuessaan noin 2000 MWp. Kiuruveden biokaasuhanke tilakohtaisine satelliitteineen tuo oman lisänsä energiahankkeisiin.

Selvityksiä: [aurinkoenergia-](#), [tuulivoima-](#) ja [geoenergiaselvitykset](#)

6.2. Maankäytön suunnittelun vuosikatsaus - vihreä energia

Pohjois-Savossa on Pohjois-Savon liiton keräämän seurantatiedon mukaan suunnitteilla maakunnallisen ja paikallisen kokoluokan **tuulivoimahankkeissa yhteensä 304 voimalaa**. Vaikka hankkeista kaikki eivät välttämättä toteudu tai toteutuvat pienemmällä voimalamäärällä, esimerkiksi 0,35 kapasiteettikertoimella ja 8 MW:n yksikköteholla nämä tuulivoimalat **tuottaisivat noin 7,5 TWh sähköä vuodessa**. **Maakunnan** primäärienergian tarpeen ollessa 14400 GWh, kattaisi 7500 GWh **tarpeesta puolet!** Leppävirran Konkanmäen vajaa kymmenen vuotta sitten käyttöön otettujen maakunnan ensimmäisten kolmen tuulivoimalan vuosituotanto on noin 32 GWh.

Vuoden 2025 aikana kaupungin- ja kunnanvaltuustot ovat hyväksyneet neljä tuulivoimaosayleiskaavaa, jotka **käsittävät yhteensä 49 tuulivoimalaa**: Vuorimäki (Iisalmi), Lauluräme (Kiuruvesi), Savola (Lapinlahti) sekä Muntterinkangas (Pielavesi). Hyväksymispäätöksistä on valitettu Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Kaavoituksen jälkeen hankkeet tarvitsevat toteutuakseen rakennusluvut ja investointipäätökset.

6.2. Maankäytön suunnittelun vuosikatsaus - vihreä energia

*Tuulivoimapotentiaalin maisemallisia vaikutuksia arvioitaessa käytetyn kaukoalueen (etäisyys tuulivoimaloista 12-25 km) takaraja.

Valokuva: Akseli Muraja

Seurantatiedon mukaan naapurimaakuntien puolella, 25 km:n etäisyydellä* Pohjois-Savosta on suunnitteilla 635 tuulivoimalaa, erityisen paljon Pohjois-Pohjanmaalla. Lisäksi tuolla vyöhykkeellä on jo toiminnassa 75 tuulivoimalaa. Viimeisimpänä valmistui 22 tuulivoimalaa Pieksämäen Niinimäen tuulipuistoon.

Pohjois-Savossa on rakennettuna yksi 5 MWp aurinkovoimalaitos Joroisten lentopaikalla (valm. 2023). Rakentaminen on parhaillaan käynnissä Joroisten Tervajoensuolla (Hallanvahti) (129 MWp), jossa aurinkovoimala valmistuu 2026. Seurantatiedon mukaan **vireillä on 25 teollisen mittaluokan aurinkovoimahanketta** nimellistehoaltaan 10-300 MWp kokoluokassa (yht. 2000 MWp). Vaikka kaikki aurinkovoimahankkeet eivät välttämättä toteudu tai toteutuvat suunniteltua pienempinä, **2000 MWp:n nimellisteho** voisi tarkoittaa 0,12 kapasiteettikertoimella noin 2,1 TWh sähköä vuodessa. Maakunnan primäärienergian tarpeen ollessa 14400 GWh, kattaisi 2100 GWh energian tarpeesta 15 %.

Biokaasun tuotantoa tai suunnittelua on kahdeksassa kohteessa, joista suurin on Kiuruvedelle pian valmistuva biokaasulaitos. Sen vuosituotanto on noin 125 GWh nesteytettyä biokaasua raskaan liikenteen polttoaineeksi.

7. Yhteystietomme

kunta	vastuuhenkilö liitossa
Iisalmi	Mikko Rummukainen
Joroinen	Patrick Hublin
Kaavi	Päivi Silsten
Keitele	Mikko Rummukainen
Kiuruvesi	Mikko Rummukainen
Kuopio	Annaelina Isola
Lapinlahti	Päivi Silsten
Leppävirta	Patrick Hublin
Pielavesi	Mikko Rummukainen
Rautalampi	Päivi Silsten
Rautavaara	Päivi Silsten
Siilinjärvi	Annaelina Isola
Sonkajärvi	Mikko Rummukainen
Suonenjoki	Annaelina Isola
Tervo	Päivi Silsten
Tuusniemi	Annaelina Isola
Varkaus	Patrick Hublin
Vesanto	Päivi Silsten
Viermä	Mikko Rummukainen

Suunnittelujohtaja **Annaelina Isola**, p. 044 714 2609

- Alueidenkäyttö kokonaisuutena, maakuntakaavoitus

Maakuntainsinööri **Patrick Hublin**, p. 044 714 2683

- Liikennejärjestelmä, luonnonsuojelu, ampuma- ja moottoriurheiluradat

Maakuntasuunnittelija **Mikko Rummukainen**, p. 044 714 2655

- Paikkatiedot, kartat, tuuli- ja aurinkovoima, sähköverkosto, maa-ainekset

Maakuntasuunnittelija **Päivi Silsten**, p. 044 714 2614

- Ilmastomuutos ja vihreä siirtymä

Aluekehityssihteeri **Merja Sihvola**, p. 044 714 2624

- Aluerakennetyöryhmä, kuulemis- ja neuvottelujärjestelyt

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@pohjois-savo.fi
kirjaamo@pohjois-savo.fi

Posti- ja käyntiosoite:
Pohjois-Savon liitto
Sepänkatu 1 A
70100 KUOPIO

